

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

6. szám.

Első évfolyam. 1862.

Jun. 6.

Egy felhívás mellé.

Bármily feltűnő és gyanús dolog legyen is más körülmények közt, ha valamely társadalmi közlőny, hasábjait a kiadó dicsérgetése, ajánlgatására használja fel: azon sajátságos viszony, melyben mi kiadónkhoz állunk, azon teljes szellemi függetlenség, melybe minket kölcsönös szerződés a Színügyegylet irányában helyezett, felment a hallgatástól, sőt kötelességünké teszi, hogy mindenkör, midőn szavainkkal e közérdekű egylet ügyeit előmozdithatni hisszük, beszéljünk.

Az alkalmat felhasználva, nem is mulasztjuk el, néhány szót csatolni azon felhíváshoz, melyet az egylet közelebb szétküldött, s melynek egyes példányait t. olvasóink, e lap harmadik száma mellett vették.

A debreczeni Színügyegylet, pályafutásának első évét néhány nap múlva megfutamta.

Mig a jelen kedvezőtlen viszonyai a közczélú és nemes irányú vállalatok nagy részét vagy megszüntették, vagy csirájokban elfojtották: színügyegyletünk bölcsőben is erős Herculesként bontakozott ki a körülmények nyügeiből, s egyikévé lett azon védpaizsoknak, melyek nemzetségünket az enyészettől megóvni hivatják. Igaz ugyan, hogy egy évi, s különösen a lefolythoz hasonló egy évi munkásságából, helyes következtetést vonni alig lehet. Hiszen maga az alakulás, rendkívüli társadalmi viszonyok közepette, egész erejét igénybe vehette, s mint e hazában első és egyetlen ilyen mű egylet, sem kerülni való rossz, sem kövételre méltó jó példákat maga előtt nem látott. Magának kellett példákat teremtenie. Mindamellett már is mutathat feleredményt. Sikerült egy, a közönség igényeinek sok tekintetben megfelelő tár-

sulatot, részint segélyezések, részint erkölcsi támogatás által képessé tennie arra, hogy látogatóinak időnkint az addig ismerteknél szebb műelveket is nyújtson, s általában sikerült, a színészet iránt sok olyanban, ki addig csak előítélettel gondolt a színházra, érdekeltséget sőt rokonszenvet is ébresztenie.

Azonban ez nem elég. Itt még akkor sem lehetne színügyegyletünknek megállapodni, ha az elfoglalt téren megállhatása biztosítva volna. Ez által még nincs elérve azon cél, melyet felhívásában e szókkal fejez ki: „a választmány, a városunkban időző színtársulatok működését folytonosan ellenőrzi, hogy közönségünket a magyar irodalom jelesb termékeivel megismertessék s a tisztult izlés és erkölcsiség kívánalmának szemmel tartása mellett, a nemzeti érzületre hatni törekedjenek.” Tehát oda működni, hogy színpadunkon egy részt minden művelt, de különösen a nemzeti színirodalom nemes gyümölcsei kiállítási tért nyerjenek, más részt onnan minden éretlen vagy ártalmas termék letiltassék; oda működni, hogy egy jól szervezett lelkes színtársulat, az erkölcs nemesítését, a műveltség előmozdítását és a nemzeti nyelv ápolását tűzvén ki működése végcéljául: pillanatnyi hatást ígérő, de téves irányú, s a műérzkeket észrevétlenül megmérgező művek előadásától ovakodjék.

Azon cél sincs még elérve, hogy Színügyegyletünk, tekintélyes pályadíjak kitűzése által a magyar szépirodalmat gyarapítsa, a kifejlett tehetségeket az ügyfélszolgálatához képest jutalmazza, a nemzeti szellemi nagyságából, egy-egy homályban rejtőző irodalmi kincset

időnkint napfényre hozzon, s ha már egyes testületek és intézeteket egyéb tekintetekben megelőzt, sőt itt-ott tulszárnyalt, azokat e tekintetben is elérve, nemes versenyt nyisson azon téren, hol igen sok szép eredményre van kilátásunk.

Bár az egyesület, csekély erejéhez képest eddig is szerzett már néhány dal és színművet az állandó színház könyvtárába: e szerzemény még korán sincs arányban azon nagyszerepességgel, melyet e közintézetünk naponként emelkedő falai sejtetnek, s távolról sem felel meg a benne működendők igényeinek. A beszerzett egy két könyv, még a szükséges kézikönyveknek is csak parányi része, s csupán alapul szolgálhat azon könyvtárhoz, melyet nem csak kézikönyvekből, napi használat végett, de a történelem, világisme, különféle tudományágak, s különösen az *aesthetica*, nyelvészet és dramaturgia irodalmi kincseiből alakítani egyesületünk már csak azért sem mulaszthatja el, mert kész könyvtár olyanokat is tanulásra fog ösztönözni, kik különben magok nem szereznének erre alkalmat, míg annak hiánya tanulni vágyókat is elriasztana a költséges tanulástól. De azért is szükséges könyvtárt alapítanunk, mert idővel könnyen jöhetnénk oly helyzetbe, hogy annak hiánya, készületlen vállalkozó helyzetét, vagy a magunkét is, ha valaha idegenek vállalkozását nélkülözni eszünkbe jutna, igen megnehezítné.

Az állandó színházhoz csatolt színi ügyi segélyezés tökéjét sem volt még képes Színi egyesületünk oly összeggő szaporítani, hogy az, kedvezőtlen körülmények közt, az általános pártfogást egy időre pótolhassa; pedig színészetünket elébb vagy utóbb csakugyan állandósítnunk kell, s ez csak úgy érhető el, ha anyagi tekintetben minden eshetőségtől menten tartjuk.

Ennyi teljesítetlen feladat mellett épen nem csoda, ha Színi egyesületünk, több teendőt, melyek mindenike szükséges, de némelyike elkerülhetlen is, vagy elhallgatott, vagy csak futólag érinté felhívásában. Így például kétségkívül feladataul tekintti, mert kell is tekintenie, hogy a nemzeti színház nyugdíjintézete mellé, mihelyt lehet, vidéki színi nyugdíjintézetet alakítson, a debreczeni színházat, a vidéki színészet conservatori-

umává tegye, s általában a vidéki színészet ügyét, — mielőtt azt egyesek, kikben a közbizalom nem özpontosulhat, s kik bármily lelkesek légyenek is, csak fél eredményre lehetnek kilátással, felkarolnák, s lehet, hogy el is rontanák, — egész kiterjedésében magáévá, magát pedig országos vidéki színi ügyegyletté tegye. De nem is szükség teendőiről, céljáról, eszközeiről sokat beszélnie, miután felhívásában az áll, hogy „nemes versenyt kíván előidézni, mely a nemzeti színház kormányát is, az összes nemzet által alapított hitbizományok, magasztos céljához méltó és a törvényekhez hű kezelésére kényszerítse.“ E tétel mindent magában foglal, a mit e tárgyban még mondani lehetne. Szomorú dolog, hogy a nemzeti színház kormányának, ily ösztönzésre szüksége van, és dicső dolog, hogy e szükségét teljesíteni Színi egyesületünk magát hivatva érzi.

Debreczenben, hol egykor buzgó ápolás mellett ringott a magyar színészet bölcsője, a színházba járók tömege, az utóbbi időkben egy lelkes, de kis közönségre olvadt le, s félni lehetett, hogy a pártoláshiány a színészet hanyatlását, ez ismét még nagyobb pártoláshiányt és így tovább, egy rossz a másikat idézi elő, s egy jó ügy megbukik. Azért volt szükséges, hogy megbízható, lelkes férfiakból, színészetünk fentartása és emelése végett, a debreczeni Színi egyesület alakuljon.

Mi meg vagyunk győződve, hogy a debreczeni Színi egyesület a magyar színészet emelésében özpontosuló végcélját el fogja érni, mert tudjuk, hogy vezetői akaratán nem mulik, és hiszszük, hogy működéseiben úgy a városi község, mint helybeli és vidéki egyesek pártfogására számíthat. E pártfogás pedig szellemi és anyagi lehet. A szellemi leginkább az egyesület céljainak ismertetése, népszerűkké tévése, az anyagi pedig abban áll, hogy az egyesület nélkülözhetlen kiadásainak fedezése végett, minden lelkes honfi és honleány egy forintot (vagy tehetségéhez képest többet is) fizessen pénztárába. Hány ezren vannak e városban, és e hazában, a kik egy-egy forintot nélkülözhetnek! Vajha mindezek sietnének színi egyesületünket arra képesíteni, hogy nem csak a mindennapiak felett aggódnia ne kelljen, hanem valódi nagy eredményeket is felmutathasson!

V e r n á s z.

Történeti beszély Debreczen multjából

Ábrai Károlytól.

(Folytatás.)

VI.

Dobozi uram oly felizgatott lelki állapotban ért haza, hogy alig lehetett ráismerni.

Azon módon a mint volt, még vérző kezekkel, itt-ott kifélezgetett csontokkal, tépett ruhában a városházára futott, és a tanácsot összehívta.

Felhívaták tiszteletes Komjáti György és Bátor Mihály uraimékat is, kiket nyomban követett tiszteletes Tornai István uram, a tiszántul levő ekkleziák akkori superintendense. Összegyűjtének azon kívül feles számmal, öreg és ifju renden levőket a város lakosai közzül, s az egész gyülekezet együtt lévén, előttök Szejdi basa beszédét, cselekedeteit és kivánságát, kezdetül fogva mind végig megható szavakkal előadák.

Volt aztán oda benn nagy tanakodás, töprenkedés, kétségbeesés. Kivül pedig a jancsárok, Szejdi parancsára körülvették a városházát, és fennen követelték a választ.

Az értelmes tanácsbeli férfiak ezt mondták: meg kell menteni városunkat bármely becsületes uton módon; adjuk oda érette utósó fillérünket is, maradjunk bár mi koldusok, csak városunk maradjon meg.

— A ki áldozni kész, adja elő a maga mondókáját!

Legelsőben is főtiszteletű Tornai István uram, a püspök állott fel.

Magas erőteljes férfiú volt, bár az idő mély barázdákat szántott már homlokán s arcán, fehér fűrtel mint békesség zászlaja lengték körülhalovány ábrázatát.

— Ti tudjátok, — szólt a tanácsbeliekhez, — mióta köztetek vagyok, mikép sáfárcodtam Istentől munkámért s fáradságomért adatott javaimmal, mostan azért, midőn eljött az idő, melyben számot kell adnom sáfárságomról, örömezt nyujtom át e mi keresztyén reszpublikánk fennmaradásaért mind azt, mit ő nekem méltatlan szolgálának, sáfárcodásom jutalmul földi javaiból nyujtani méltóztatott, összeszedem minden megtakargatott filléremet, s ha ebből ki nem telik, eladom minden vagyonomat, 1000 tallért ajánlok s három nap alatt le is teszek váltságdíjúl.

A tanácsbeliek meghajlottak Istennek ily méltó földi szolgálja előtt.

Utána tiszteletes Komáromi s Bátor uraimék ajánlának 2—200 tallért, ígérték a város birái is és a tanácsi rendek a bennlevő községbeliekkel együtt némely 1000 tallért vagy többet is, a kinek csak tiz forintja vagy kevesebb vagyon is, oda ígérte.

Törvényt hozának azonkívül, hogy a városban levő minden emberek, házi gazda, lakó és jövevény megesküdjék, s hit szerint adja elő minden pénzét, aranyát, ezüstjét, valamivel bir és a mi csak keze ügyében esik, mert mind abból is kétséges, hogy csak fele is kitellessék a nagy sarcznak, rendelének ezenkívül utcánként embereket s helyet is hol, s kik által menjen véghez, mind az esketés, mind a pénznek beszédése.

Azonban minden igyekezet, minden erőfeszítés hasztalan lön, fele sem gyűlt be a követelt összegnek.

Mit tegyenek ily szorult helyzetben? kihez folyamodjanak, ki merjen a pasah színe előtt ily kevés pénzzel megjelenni?

— A főbiró hivatalánál fogva legelső ember a városban, — mond Dobozi uram, — őt illeti tehát a legterhebb kötelességek teljesítése is, azért csak engem küldjenek kegyelmetek, majd elmegyek én, hisz állottam én már máskor is szemben ő nagyságával.

Összehordák tehát a mi pénz begyűlt a városházához, s onnan öt-ötszáz talléronként, külön-külön zacskókba csinálván, összesen 18,000 tallérra valót vivének egyenesen a táborba.

Szejdi pasah kegyetlen mosolylyal fogadá a küldötteket.

— Elhoztátok-e mind a 300,000 tallért? — kerdezé tőlök.

— Lehetetlenség volt nagyságos uram, tizen-nyolcvezernél többet összeszedni, — monda a főbiró, — várakozzál egy kevés ideig, esztendeig, avagy csak félévig legalább, s mi teljes erőnkől rajta leszünk, hogy a mennyit kívántál kifizethessük.

— Talán hogy ismét megcsaljatok, mint azt már a multkor is cselekvétek; el nem fogadom, ha avagy csak egyetlen kis pénzzel is kevesebb leend.

— Te lássad uram, hogy mit cselekszel — monda a főbiró.

— És ti nem látni, hanem érezni fogjátok, kutyák, mikép kell gonoszságtokért meglakolnotok.

Biczó István uram, ki a követségből nem maradt el, vevé most föl a szót.

— Avagy mi lehetne a mi gonoszságunk, avagy az-e, hogy szinte száz éve, mióta e város engedelmes alattvalója s hű adófizetője volt a legdicőségesebb Szultánnak? ám ha még is bennünk birákban hamiságot találtok: büntessetek érette, csak az ártatlan népet kiméltétek.

— Tudom, hogy szeretnétek magatokat kimenteni, tisztára mosni. Ismerlek már benneteket derék emberek, avagy nem ti voltatok-é azok, kik midőn seregünk a Hortobágyon általjött, a hajdúvárosok lakóinak, kik velünk nem állottak szembeszállani, fe-

leségeit, gyermekeit, jószágait, mind befogadtátok várostokba, úgy hogy midőn diadalmas seregünk hozzájuk megérkezett, többé sem embert, sem barmot nem találhattak; nem ti bujtattátok-e el a szökevényeket, nem ti rejtettétek-e el azoknak kincseit? Ugye most nem feleltek, hallgattok ugye? hamisak, álnokok, képmutatók, tettetők vagytok mindnyájan s csak úgy kerülhetitek el méltó büntetéseket, ha a kívánt adót megfizetitek, azonfelül a szökevényeket is kezéinkbe adjátok.

A bírák szomorúan összenéztek, látták, hogy lehetetlenséget kíván tőlök, s nyugodtan készültek a legrettenetesebb halálra.

— S ti nem feleltek, nem is védelmezték magukat? — ordita a pasah reájok.

— Az Ur minékünk őriző pásztorunk, Ő benne biztunk eleitől fogva, haragjának nagy voltában megfedd ugyan bennünket, de azért nem fordítja el tőlünk szentorczáját; az Ur adta életünkets ha elveszi is, áldassék szent neve érte, — felelé a főbíró uram.

— No tehát őrizzen meg benneteket az a ti uratok, ha annyira biztok benne, — ordítá a pasah tajtékozva dühében. — Hej szolgálak, hóhérok! titeket foglak egytől egyig karóba vonatni, ha ez embereket össze nem töritek.

A bakók állati dühvel ragadák meg a szerencsétleneket, s kihurcolák a sátorból.

Elővették aztán pokoli mesterségök minden találmányát, hogy őket jajgatásra, kegyelemkérésre, avagy ígéretre bírják. Mikor egyik kifáradott a kinzásban, másik ujjabb s pihent állott elő, ki a roncsolt tagokat törte, marta, vágta, szaggatta, s gyötörtte a halálnál százszorta nagyobb kinokkal. — Mind hasztalan. A bírák ajkairól egyetlen jajszó nem hallatszott, bár képeik az iszonyu fájdalomtól egészen eltorzultak.

Körültök ujongó, üvöltő, nevető söpredék nép állott, kik gyönyörködtek a bakók mesterségében, gunyolták, szidalmakkal illették a kinzottakat.

A bakók pedig csufondározva, szakállaikat tépték, szakgaták, arczul köpködék Debreczen város főbiráját s tanács embereit, azokat a tisztas férfiakat, kiket csak kevéssel ez előtt bizonyos fejedelmek sem resteltek megsüvegelni.

— Ordítsatok, könyörögjete hitetlen keresztényen kutyák, akkor talán meg fog nektek kegyelmezni a hatalmas pasah ur, tüstént karóba vonat mindnyájatokat, pedig nem érdemlitek, mert csalók, ámitók, hamisak voltatok.

— Azok vagytok ti magatok — felelt Biczó István uram, — hamis a hitetek, hamis a pasátok, ha-

mis a prófétátok is, minket is hamis hitetekkel csaltatok meg.

A bakók elszörnyűködtek e rettenetes káromlást hallván, s tanácskoztak, hogy micsoda ujjabb kinzásokat találjanak fel ezen átkozott gyaurok részére.

A városban pedig ez idő alatt nagy rémulés uralkodott, a lakosok összegyűltek a városháza elé, s ottan kiabálák, hogy minden jószágaikat, valamivel csak birnak, oda adják a töröknek, csak hogy az ártatlan szenvedőket megmenthessék; ígérték a pasah küldötteinek 40—50—60 ezer tallért is, mind hasztalan, azok hallani sem akartak a 300,000-en alul, ígérék később, hogy ezt is kifizetik idővel, nagyobb részét mindjárt, a hátramaradottat legfőlebb fél év múlva, — hijába való esenkedés, azok egy perczig sem akartak várakozni.

Lőn pediglen e közben sötét éjszaka, az emberek még mind ott jártak-keltek az utczákon, kezeiket törve, s hasztalan várva és remélve segédelmet embertől avagy Istentől.

Egyszerre csak erős lódobogás közelget a város kapuja felől a tanácsház felé.

Egy török aga jött néhány debreczeni polgár s egy tolmács kíséretében, ki ekép szóla az összegyűlt lakossághoz:

— Halljátok hitetlen gyaurok! Ő nagysága a mi kegyelmes urunk szívét Allah felétek hajlítá, ő kegyelmet ad ti néktek, várostoknak, biráitoknak, im lássátok itt van főbírótok, itt vannak többi embereitek is, — monda a mellette álló megkinzottakra mutatva, — semmi egyéb bajok, csak kissé el vannak bádgyadva, oszlojatok tehát haza békével. Allah öröködjék várostok fölött.

A polgárok alig mertek himni a hallott szavaknak, mert hisz oly sokszor csalódtak már, hanem midőn azokat az érdemes embereket látták, szemlélték, kiknek élete miatt annyira aggódtak, oda rohantak hozzájuk, eleikbe borultak, sirva csókolák köntöseik szegélyeit.

S kiknek szemeiből annyi kin, annyi gyötrellem nem tudta könyeket sajtolni, most bőven hullaták azokat az öröm miatt.

— El el barátim, polgártársaim, haza, kedves szeretteink körébe, viszont ölelni azokat, s kipihenni magunkat terhes munkánk után.

A polgárok egyenkint haza szállingóztak, hogy annyi zaklattatás után magokat kipihenjék. Dobozi uram is haza ment ősi hajlékába, de pihenés helyett oly lelki kinok vártak otthon reá, hogy azok mellett testi szenvedései egészen elenyésztek.

(Folyt. követk.)

Közelet.

Zenedeegyletünk, m. hó 28-kán tartott közgyűlésében, az alapzabályokon történt némi lényegtelen változtatások mellett, véglegesen megalakult. — A társulat pénzereje következőleg jelenteték be: alapítványtőke 14,680 frt. 175 rendes tag évdija hat, illetőleg tíz évre biztosítva 1050 frt., feltétlen adományozásokban mintegy 500 frt., (közte Mizsei Mari k. a. 50 és Tóth Kálmán 50 frtnyi adománya,) és 5 frtos évdij 55 frt., (tévedésből, mert a rendes tag évdija 6 frt.) tehát tőkében 15,180 frt., évdijban 1105 frt., melyek mintegy 2,000 frt. évi jövedelmet képviselnek. — Az eddigi bevétel készpénzben 1,213 frt. 5 kr., kiadás 353 frt. 40 kr., benn foglaltatván egy zongorának 300 frtnyi vétára. A számadás megvizsgálására Laky Lajos és Kiss Sándor egyleti tagok küldettek ki. — Miután még az egyesület ügyeit ideiglenesen intézett elnök, jegyző és választmányi tagoknak buzgalmokért jegyzőkönyvileg köszönet mondatni határozottatott, a szép számmal jelen volt egyesületi tagok, (mintegy 60-an) a tisztségviselőség és kormányzó választmánynak titkos szavazattal megválasztásához fogtak. Az eredmény következő: elnök Farkas Ferencz, igazgató Komlóssy Lajos, pénztárnok Borsos Ferencz, ügyvéd Oláh Károly, jegyző Vincze Viktor. Választmányi tagok: Kiss Lajos, Csanak József, Illés György, Fráter Imre, Komlóssy Imre, Kiss Sándor, Simonffy Imre, a főiskolai tanuló ifjúság képviselője, Márton Lajos, Zengei János, Telegdy László, Sz. Nagy Károly, Dobozy István, Kerekes József, Böszörményi Károly, Oláh Károly, Vecsey Imre, Szabó Bálint, Simonffy Sámuel, Laky Lajos, Veres László, Balogh Péter, Huzly Károly és Sesztina Lajos; póttagok: Csányi Dániel, Révész Bálint, Cohn Adolf, Hanke Leo, Borsos Ferencz és a Dragota család képviselője. — E választás után a választmány felhatalmaztatott, hogy a zenede életbeléptetése, s a tanítás megkezdésének ideje és folytatásának módja felett belátása szerint intézkedjék.

Az „Emlékkerttársulat“ teljhatalmú választmányának f. hó 4-dikén tartott ülésében következő tárgyak intéztettek el. A m. k. Helytartótanács, illetőleg m. pénzügyminiszteriumtól az engedély valahára megérkezvén, bár a választmány sajnálattal értesült arról, hogy a kincstári díj el nem engedtetik, úgy látja, hogy a részvevő közönség érdekeinek sértése nélkül többé vissza nem léphet, annál fogva az 530 ofrtnyi kincstári díjt csekély pénzerejéből is lefizetni, és a sorsjátékot mához egy óra, július 6-dikán megtartani határozza. — A tulajdonkép való sorsjáték rendezésére, a már kiküldött tagok mellé még Simonffy Imre és Sápy Sámuel urak kiküldettek. A

takarékpénztár 100 és a gőzmalomtársulat 400 frtnyi adományuk köszönettel fogadtatik. — A kert angol modorban fog alakittatni. — A kivitelre küldött albizottmány egy részletező tervnek mielőbb benyújtására, s legalább egy résznek vassal még az idén körülkerítettetésére, általában a munkálatok gyorsabbítására felhivatik. Több kerítésterv, rácszatminták és költségvetés ezen albizottmánynak kiadatik. — Az egyesület összes vagyona, a kinn levő aláírási iverk tekintetbe nem vétetvén, mintegy 2000 frt.

A Berettyó és Érszabályozási debreczeni társulat m. hó 15-kén Debreczenben tartott közgyűléséből, közöljük az érdekes tárgyakat, a mint következők. — A társulat, mint melynek munkálatai, az ország egy jelentékeny terjedelmű részének anyagi gyarapítására irányozvák, törvény és gyakorlat által indokolt folyamodást határozott a m. k. Helytartó tanácshoz terjeszteni, a végett, hogy vállalatában úgy országon, mint megyeileg segítéztessék, támogattassék. Egyszersmind a szokásos felügyelet, és az érdekeltségek kihallgatására régi szokás szerint kinevezendő kir. biztosul b. Wenkheim László urat ajánlja. — A társulat tisztségviselősege következő: elnök Csiffy L., titkár Varga J.; a kormányzó választmány tagjai, az alsó osztályban: Kelemen J., Borbély S., Pap M., Varró L., Kaszás J., Hajdu J., Szabó J., Borbély L., Kelemen A., Lepsényi J., Kárász J., gr. Blankenstein Gy., és Fényes M., Udvari és Bajom községek főbíráival; a felső osztályban: Dobozy M., Gálbori S., Török J., Sárvári J., Beóthy J., Pap T., Szőke J., Beóthy A., Dobozy J., Dobozy Menyh., és Szilágyi L., Kismarja, Derecske, B. Ujfalu és Henczida főbíráival; az Érosztályban: Sárközy F., Huzly K., Sárvári J., Ármós B., Nemes G., Beér J., Fráter J., Fényes K., Fráter V., és ifj. Draveczky Gy., Diószeg, Székelyhid és Szalacs főbíráival. E választmányok minden sürgős esetben, de mindenesetre évnegyedenként összeülni tartoznak, s minden ügyben — újabb pénzkivetést kivéve — érvényesen intézkednek. — Elnök azon jelentése folytán, hogy a társulat pénztárában összesen 745 frt. 15 kr. van, ellenben a közgyűlésileg kivetett összegből összesen 77,757 frt. 42 kr. nincs befizetve, — elhatároztatik, hogy az illetőségek a legrövidebb idő alatt, törvény útján is behajtassanak. Egyszersmind azon esetre, ha ezen év a munkálatokra kedvező lenne, a felső osztályban új 10,000 frt., az alsóban pedig új 25,000 frt. vettettet ki, az eddigi kulcs és arány szerint; a korm. vál. pedig egy elvben elfogadott kölcsön iránti terv kidolgozásával megbízott. — Minthogy a kormánynak egy 1856-diki kibocsátványa folytán, egyes községek a Berettyónál már teljesítettek némi közmunkát: — a kimutatások megszerzésével az elnök, és a kellő computus végrehajtá-

sával a vál. megbizatik. — A kezelési könyvek, melyek ezelőtt cs. k. pénzügyigazgatósági közegek által német nyelven szerkesztettek, ezentul magyar nyelven folytatandóknak határozatnak. A pénztárnoki fizetés 350 frtra emeltetik, s pénztárnokul Kiss Sándor elválasztatik. A társulati titkár részére, ki a számadásokat eddig a legnagyobb buzgalommal és teljes megelégedésre vitte, ezentulra 80 frt. évi tiszteletdíj határoztatik. — A m. k. Helytartóság, 1000 frt-nyi visszakövetelésének, a társulat nyommasztó viszonyainak tekintetbe vételével, elengedésére felkérik. — Szt. Imre községnek, a határában történendő munkálatok megváltoztatását tárgyzó kérvénye fensőbb helyre terjesztetik. — Darvas községnek, kiséjításiért eső 4000 frt. kifizetése elrendeltetik. — Szeghalom községnek, külön védgátak építhetése végett folyamodása, véleményezés végett a mérnöki hivatalhoz, s onnan intézkedés végett a választmányhoz áttétetni rendeltetik. — Némely peres ügyekben intézkedés hozatik.

A társulat eddigi működése következő eredményt mutat fel. Az alsó osztályban tervezett átmetszésekből kiemeltetett 13,488 köböl, az alsó nagy csatornából töltéseivel együtt elkészült 72,771 k. ö. a berettyóparti töltésekből készen van 20,384 k. ö. A felső osztályban készen van 39,400 k. ö. átmetszés, a felső nagy csatornából kész 30,570 k. ö. A Bakonszeg és Kismarja közti töltésekből kész 19,959 k. ö. — Az egész munka mennyisége terv szerint összesen 393,934 k. ö., ebből készen van 196,572 k. ö., hátralék 197,362 k. ö. földmunka.

Debreczen várost — kevés kivétellel — eddig, úgy szólván csak az „Üstökös“ képviselte a fővárosi lapirodalomban. Annál öröndetesb meglepetés reánk nézve, hogy Szinügyegyletünk felhívását a P. N. egyik száma, egész terjedelmében hozza, a többi pedig a Zenedeegylet mozgalmával együtt, érdekelten említi meg. — Ideje is valahára, hogy társadalmi, különösen egyleti életünk mozgalmaira a fővárosi lapok figyelmet fordítsanak, és időnkint tudassák a világgal, hogy ha Debreczen ezelőtt inkább csak az élczlapoknak szolgáltatott is anyagot: másfél év óta tett annyit, hogy képviselése mind magának, mind a lapoknak becsületeére válik, s folyvást csüggedetlenül halad. — Azt is megjegyezzük, hogy egy elkésett levelezés nyomán Auer Andrásné szép alapítványát, csak mostanában említették meg a hazai lapok, holott mi azt még a múlt évben közöltük. Kérjük melegen tálalni!

A közelebbi fergeteg alkalmával, mint halljuk, ugynevezett száraz mennykő ütött le a bárányutczára egyik házában, mely azonban kárt nem tett.

A m. hó 31-kén tartott nagyerdei majális nem tánczvigalom volt, mint mult számunk sejteté, hanem inkább társasebéd, melyet sirvavigadó társalgás, és régóta nem hallott tárgy és nyelvezetű toasztok füszeretek.

Prépost István ur felhívja a „cselédjavítóegylet“ tagjait, hogy f. hó 9-kén, a casinóban, alakító közgyűlésre megjelenjenek.

A korán elhunyt O b e r n y i k K á r o l y kéziratai, h. nánási tanár Bocskai Pap Lajos ur birtokában vannak, ki örömmel bocsátaná világ elé, ha a magyar haza kiadói közzül, a gazdálkodás, borbéli vállalkozás, Kock Pál, Dumas, s több efélének ápolgatása mellett, nálunk, vagy a fővárosban azok kiadására is akadna vállalkozó.

A helybeli anyakönyvtár jóltevői.

Állandó rovat.

(Alábbi közlemény következő sorok kíséretében küldetett be hozzánk:

T. Szerkesztő ur! Bizalommal kérem, hogy becses lapjában, öszhangzólag — mint vélem — annak irányával s céljaival, sziveskedjék a helybeli főtandai könyvtár — vidékünk ez ösintézménye és kiváló dísze — könyv és egyéb czikkeken gyarapodását időnként előmozdítani kegyeskedő honfiak és leányok neveinek hálás fölemlítésére folytonos tért nyitni. Tisztelettel. Helyben. Junius 4-dikén 1862. L u g o s s y J ó z s e f s. k. — Mi a legnagyobb készséggel nyitunk állandó rovatot, szerény lapunkban e közléseknek; és örülni fogunk, ha közléseink másokat is eféle adományozásokra buzdíthatnak. Egyszersmind kérjük a n. tisztelet könyvtárnok urat, hogy ha e világhírű intézetnek, tudtunkra épen most eszközés alatti rendezését bevégezte, azt a közönséggel közelebből is megösmertetni sziveskedjék, részint hogy megtudjuk: mink van, részint hogy e kincstengerben iránytünk legyen. Sokat kérünk, de nem magunknak. — S z e r k.)

1. Simonffy Sámuel ügyvéd, casinói elnök beajánlott egyszázkilenczven könyvet, részben néhai nagyatyja Sámuel debreczeni főbíró, és atyja Dániel városi tanácsnok hagyatékából.

2. Illésy György gözmalmi pénztárnok mint lapszerkesztő, „Hortobágy“ heti lap 186 1/2 első félévi folyamát.

3. Csaplár Benedek (írói néven Karcsanyéki G.) kegyesrendi áldor és tanár, középtanodai igazgató Szegeden, mint szerző, a Szegedi tanintézetek s egyleteket illető négy legújabb értesítvényt.

4. Sasku Károly magyar akadémiai javítók Pestről, mint szerző: Törvények alaptudományát. Pest 1841.

5. Révész Imre lelkipásztor, mint szerző: A magyar prot. egyház szabadságának védelme némely tekintélyes német tudósok megtámadásai ellen. S. Patak 1862.

6. Szilágyi György ügyvéd Nagyváradon, 3 db. munkát Thezarowich Gábor néhai kanonok szerzőtől, u. m. Metafizika. Várad 1828. — Katholizáló Lutherános. Várad 1817. — Nagy-bőjtjipredikációk. Várad 1837.

7. Kovács János gymn. tanár, a m. k. term. tud. társ. tagja (tanítványaitól) hat darab magyar és lengyel régi ezüst érmet.

8. A városi t. tanács 11 db. újabb terméket, a helybeli városi nyomda részéről.

9. Szerb Maticza Ujvidékről: Kevermesi Tököli Szabbás születése évszázadára vert nagy bronce emlékérmek tokban 1862.

10. Az osztrák cs. m. miniszterium: négy kötet, ipart, kereskedelmet és hajózást illető nyomtatványt.

11. Fodor László 3-dik éves bölcsész tanuló: Tanuvalloások az 1713-diki boszorkánypörhez cz. kéziratot.

12. Katona Lajos birtokos Szakolyból: egy rézhüvelyű yatagánt.

(Folyt. köv.)

Kivonatok

Debreczen város régi jegyzőkönyveiből.

(Folytatás.)

1606. 5-a Febr. (Latin.) Ámbár a Város Hortobágy folyóvize eddig is tilalomban volt, de az a háboru viszontagságai, s a tolvajok dúlásai miatt néhány napig meg nem tartathatott, s kik csak akartak, tetszésük szerint halásztak; mivel a Város részére való halászatra némi alkalom nyílt, mostantól kezdve jövőre mindig tiltva leszen, s tiltva maradand, 10 frt. büntetés alatt.

14. Febr. (Magyar.) A Nádudvariaknak pro hac vice, mint a kerítésre kívánnák az Elepről a löviskét a Tanács meg engedte, de ilyen okkal, hogy csak 25 szekérrel vigyenek, de a szénát ne bántsák, mert kárát vallják. —

8-a Mart. (Magyar.) Mivel a Felséges Fejedelm, Tanácsaival egyetemben végezte, és Supplicátióink hátáttra írva kiadta: hogy mivel a mészá-

rosok minden igasságokat az okos Leveleikre támasztották, a Fejedelem Ő Felsége a Tanács Urakkal úgy hagyta helyben Privilegiumokat, hogy ezután minden pontyaiban a szerint éllyenek, a mint annak continentiája tartja.

8-a. Apr. (Magyar.) Mivel a Boldogfalvaiak Thorok András által panaszoltak, hogy mód nélkül háborgattya a Város határokba, egyebekbe. Annak okaért méltatlan a panasz; ehez képest árkokat elvonnyák Boldogfalva mellől, a Város felől csak egy talpallatnyi Földet is a mi a Városé, nem engedünk nekik.

6-a. May. (Magyar.) Mivel a hajduság körül vett bennünket, Élést kell nekik adni, azért a szükség kívánnya, hogy a száraz szalonnát 7 pénzenn mérjük.

Piacziárak június 3-kán.

Középár: 1. pozsonyi mérő tiszta buza 3 frt. 60 kr. — Kétszeres 5 frt. 40 kr. — Rozs 2 frt. 50 kr. — Árpa 1 frt. 90 kr. — Zab 1 frt. 40 kr. — Tengeri 5 frt. — kr. — Köles 5 frt. 20 kr. — Kása 5 frt. 60 kr. — Egy mázsa szalonna 32—34 frt. — kr. — Egy font marhahus 20 kr.

A „Hortobágy“

szépirodalmi, művészeti, gazdasági, kereskedelmi, ipar, s általában társas életi hetilap. Megjelenik minden pénteken. Előfizetési ára máj.—decz. 8 hóra 3 frt. 50 kr., máj.—aug. 4 hóra 1 frt. 70 kr. A ki 8 hóra előfizet, az műmellékletül

a debreczeni állandó színház

diszes rajzát nyeri, Skalniczky rajza szerint. — Hirdetések jutányos díjért közöltetnek. — A lap tiszta jövedelme kizárólag jótékony célra fordittatik. — Minden a lapot érdeklő közlemény a szerkesztőhöz (Széllőteza 2465. sz.) intézendő.

Előfizetéseket folyvást elfogadunk, a helybeliekre nézve azon megjegyzéssel, hogy lapunk kihordója vagy bárkinél is aláírhatnak ugyan, de apénzt csak oly egyénnek adják át, ki a szinügyegylet pecsétjével ellátott nyugtát mutat elő.

Lapunk kihordója egy „Panaszkönyvet“ hord magával, melyet minden helybeli előfizetőnknek, kívánatára előmutatni tartozik. Kérjük a reclamatiót, vagy egyéb panaszokat e könyvbe írni.

Kiadó: a debreczeni Szinügyegylet.

Szerkesztő: Illésy György.

HIRDETESEK.

A dunagőzhajózási társulat kölcsön-sorsjegyei,

melyeknek **közelebbi húzása f. é. június 18-án lesz**, alább irt nagykereskedőháznál napi árfolyam szerint adatnak el. — Ezen sorsjegyek **84,000, — 63,000, — 52,500, — 10,500** frtos stb. nyereményekkel, azonkívül **4 száztóliás szelvényekkel** vannak kiállítva. Melyeknél tehát, a rájuk fordított pénz folytonosan biztos kamatozása mellett, a játszás rendkívüli kedvezményeiben részesül az ember, annivalinkább, mert e vállalat csak 60,000 darab sorsjegyből áll. — Bécs. 1862. April hóban.

Schuller J. G. és Társa,

E sorsjegyek kaphatók Debreczenben **Csanak József és Társánál.**

(8—3—2)

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni „István“ gőzmalomnál f. évi július 1-jén életbe léptetendő külső felügyelői állomásra, — melyvel 600 afrt. fizetés, 200 frt. szálláspénz, egy szoba, hozzávaló tűzifa, és világítás van egybekötve.

A pályázók felhivatnak, hogy a gőzmalmi választmányhoz czimzendő jelentkezéseiket, a gőzmalomnak czeglédutczai irodájánál, f. évi június 15-ig adják be, a hol is teendőikről bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Debreczenben, a választmány 1862. május 23-án tartott üléséből.

Vincze Viktorm. k.
társulati jegyző.

Husz forint a megtaláló jutalma!

Egy magyar aranykiből készített karperecz, a foglavanynál arczképpel két magyar arany közt, május 15-kén, a váradutczai mészárszék és Reszler színbáza közt elveszett. A ki megtalálná, sziveskedjék e lapok szerkesztőségéhez (Czeglédutcza, Kaffka ház, vagy Szécutcza 2465. sz.) beadni, hol is fenn kitett jutalmát megkapja.

Folyó év Julius 1-én
leend a **17-dik húzása** a
Hitelintézeti sorsjegyeknek,
melyeknél
250,000, 200,000, 40,000, 20,000 fő
továbbá
4000, 2500, 1500, 1000 400 mellék nyerők

s legkisebb 135 frt. a húzás folyama alatt **okvetlen nyeretik.**
Ezen nyereményekre 3 frt. 50 kr. előleggel játszhatni, valamint társaságban 4.
6. 10. számban 4 frtér. — Ily nemü sorsjegyek eladására állatunk Debreczenben

E. Kiss Zsignond ur bízott meg.
Bécs június 1. 1862

Ott és Missong
bankház.

36dik ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben, kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	15	frt.	—	kr	Rozsliszt 2-dik rendű	—	—	—	5	frt.	20	kr.
B. ugyanaz apró	15	"	—	"	00. árpakása	—	—	—	15	"	—	"
C. dara középszerű	13	"	20	"	0. árpakása	—	—	—	14	"	—	"
0. királyliszt	14	"	20	"	1. árpakása	—	—	—	12	"	—	"
1. lángliszt	13	"	—	"	2. árpakása	—	—	—	10	"	—	"
2. montliszt	12	"	—	"	3. árpakása	—	—	—	8	"	—	"
3. zsemlyeliszt	10	"	20	"	4. árpakása	—	—	—	7	"	—	"
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	8	"	—	"	Árpaliszt	—	—	—	2	"	80	"
5. ugyanaz 2-dik	6	"	40	"	Lábliszt	—	—	—	2	"	80	"
6. barnakenyérliszt	5	"	—	"	Korpa	—	—	—	1	"	60	"
Kétszeresliszt	6	"	30	"	Buzaalj	—	—	—	3	"	—	"
Rozsliszt 1-ső rendű	7	"	60	"								

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel napjától számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Debreczen 1862. Junius 1.

1—35—6.